

OKVIRNI SPORAZUM O SLIVU RIJEKE SAVE

PREAMBULA

Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, Republika Slovenija i Savezna Republika Jugoslavija (u daljnjem tekstu: stranke),

prepoznavajući presudnu važnost prekogranične suradnje stranaka usmjerenu na održivi razvoj sliva rijeke Save;

u želji za uspostavljanjem plovidbe, održavanja i označavanja plovnih dijelova rijeke Save i njenih pritoka, radi regulacije međunarodnog režima plovidbe, kako je određeno Konvencijom o režimu plovidbe Dunavom (Beograd 1948.);

svjesne potrebe promicanja održivog upravljanja vodama reguliranjem korištenja, zaštite voda i vodnog ekosustava, te zaštite od štetnih utjecaja voda u slivu rijeke Save, uzimajući u obzir Konvenciju o suradnji na zaštiti i održivoj uporabi rijeke Dunav (Sofija 1994.);

uzimajući u obzir velike političke, gospodarske i društvene promjene, koje su se nastale u regiji sliva rijeke Save;

opredjeljujući se za održivi razvoj regije putem suradnje država u regiji s ciljem da se ovaj Sporazum na odgovarajući način uklopi u integracijske procese Europske Unije;

želeći razvijati uzajamnu suradnju utemeljenu na načelima jednakih prava, državnog suvereniteta i teritorijalnog integriteta, dobroj volji i dobrosusjedskim odnosima;

svjesne sve veće važnosti koja se pridaje zaštiti okoliša i prirodnih resursa, kao i potrebe poticanja suradnje radi učinkovite zaštite sliva rijeke Save;

priznajući veliki značaj sliva rijeke Save i njenog okoliša, kao i prirodnih bogatstava za gospodarsko i društveno blagostanje i životni standard građana;

uzimajući u obzir koristi za stranke i štete koje se mogu izbjeći ili ublažiti zajedničkim djelovanjem stranaka u okviru suradnje na slivu rijeke Save;

imajući na umu da je sliv rijeke Save dio Dunavskog sliva, te da se međunarodni pravni režimi, ustanovljeni multilateralnim instrumentima međunarodnog vodnog prava, međunarodnog prava o okolišu i propisa Europske Unije primjenjuju na vodne resurse sliva rijeke Dunav;

u želji da udruže napore na održivom upravljanju vodnim resursima sliva rijeke Save, s naporima drugih zemalja i međunarodnih institucija koje se odnose na sliv Dunava;

priznajući važan doprinos Pakta o stabilnosti za jugoistočnu Evropu i međunarodne zajednice, te u želji da nastave suradnju temeljem ovog Sporazuma;

sporazumjele su se kako slijedi:

DIO I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1. Definicije

Za potrebe ovog Sporazuma:

- a) "Prekogranični utjecaj" označava bilo koju štetnu posljedicu na riječni okoliš izazvanu promjenom vodnog režima, nastalu ljudskim djelovanjem, koja se proteže izvan područja pod jurisdikcijom stranke, a koja promjena može utjecati na život i imovinu, sigurnost objekata i na vodni ekosustav.
- b) "Sliv rijeke Save" je geografsko područje koje se proteže preko teritorija stranaka, određeno vododjelicama rijeke Save i njenih pritoka, koje obuhvaća površinske i podzemne vode koje teku prema zajedničkom ušću.
- c) "Vodni režim" označava stanje količina i kakvoće voda u slivu rijeke Save u prostoru i vremenu uzrokovano utjecajem ljudskih djelatnosti ili prirodnih promjena.

Članak 2. Cilj Sporazuma

1. Stranke će surađivati radi postizanja slijedećih ciljeva:
 - a) uspostavljanja međunarodnog režima plovidbe rijekom Savom i njenim plovnim pritokama;
 - b) uspostavljanja održivog upravljanja vodama; i
 - c) poduzimanju mjera za sprječavanje ili ograničavanje opasnosti, te za smanjenje i uklanjanje štetnih posljedica nastalih uslijed poplava, leda, suša i nezgoda koje uključuju tvari opasne za vode.
2. U svrhu provedbe ciljeva iz stavka 1. ovog članka stranke će surađivati u procesu izrade i provedbe zajedničkih planova i programa razvoja sliva rijeke Save, ta na usklađivanju svojih popisa s propisima Europske Unije.

DIO II.

OPĆA NAČELA SURADNJE

Članak 3. Opća obveza suradnje

1. Stranke će surađivati na osnovu suverene jednakosti, teritorijalnog integriteta, uzajamne dobrobiti i dobre volje, a radi postizanja ciljeva ovog Sporazuma.

2. Stranke će surađivati u skladu s Direktivom 2000/60/EC Parlamenta i Vijeća EU od 23. listopada 2000. godine, kojom se uspostavlja okvir za aktivnosti Zajednice na području politike voda (u daljnjem tekstu: Okvirna direktiva EU o vodama).

Članak 4. Razmjena podataka i informacija

Sukladno članku 3. ovog Sporazuma stranke će redovito razmjenjivati informacije o vodnom režimu sliva rijeke Save, režimu plovidbe, propisima, organizacijskim strukturama, te administrativnoj i tehničkoj praksi.

Članak 5. Suradnja sa međunarodnim organizacijama

Stranke će u provedbi ovog Sporazuma osobito surađivati sa:

- a) Međunarodnom Komisijom za zaštitu rijeke Dunav (u daljnjem tekstu: ICPDR);
- b) Dunavskom Komisijom;
- c) Ekonomskom Komisijom za Evropu Ujedinjenih Naroda (UN/ECE);
- d) Institucijama Europske Unije.

Članak 6. Suradnja s nacionalnim organizacijama (vlastima ili tijelima)

1. Stranke su suglasne odrediti organizacije (vlasti ili tijela) nadležna za provedbu ovog Sporazuma na dijelu sliva rijeke Save koji se nalazi na njihovim teritorijima.
2. Stranke su suglasne u roku od godinu dana obavijestiti predsjednika Međunarodne komisije za sliv rijeke Save (kako je utvrđeno člankom 15. ovog Sporazuma) o organizacijama (vlastima ili tijelima) iz stavka 1. ovog članka.

Članak 7. Načelo razumne i pravične uporabe voda

1. Stranke na svom teritoriju imaju pravo koristiti razuman i pravičan udio vodnih resursa sliva rijeke Save.
2. Što je razuman i pravičan udio u smislu stavka 1. ovog članka odredit će se za svaki pojedinačni slučaj u svjetlu relevantnih čimbenika prema međunarodnom pravu.

Članak 8. **Prekogranični utjecaj**

1. Stranke će sporazumno regulirati sva pitanja koja se tiču provedbe mjera u cilju osiguranja jedinstva vodnog režima u slivu rijeke Save, te otklanjanja ili smanjenja prekograničnih posljedica na vode drugih stranaka, koje su uzrokovane obavljanjem gospodarske i druge djelatnosti.
2. U tu svrhu stranke će posebnim protokolom urediti postupak izdavanja vodopravnih akata (uvjete, dozvole i suglasnosti) za objekte i aktivnosti koji mogu imati prekogranični utjecaj na jedinstvo režima voda.

Članak 9. **Načelo o nenanošenju štete**

1. Stranke će, koristeći vode sliva rijeke Save na svom teritoriju, surađivati i poduzimati sve odgovarajuće mjere za sprječavanje nastanka značajnih šteta za drugu stranku ili stranke.

DIO III.

PODRUČJA SURADNJE

Članak 10 **Režim plovidbe**

1. Plovidba rijekom Savom od Siska do ušća u Dunav i na svim plovnim dijelovima pritoka Save slobodna je za trgovačka plovila svih država.
2. Ove odredbe ne odnose se na promet između luka koje se nalaze unutar teritorija jedne stranke.
3. Trgovačka plovila imat će pravo slobodnog ulaza u luke na plovnim putevima iz stavka 1. ovog članka radi utovara ili istovara, opskrbe i drugih srodnih radnji, uz uvjet poštivanja nacionalnih propisa stranke na čijem se teritoriju luka nalazi, kao i pravila koje donosi Savska komisija.
4. Stranke će poduzimati mjere za održavanje plovnih puteva na svom teritoriju u plovnom stanju kao i poduzimati mjere radi poboljšavanja uvjeta plovidbe, te neće sprječavati ili stvarati prepreke za plovidbu.
5. Plovidba ratnih brodova, brodova koji obavljaju policijsku ili upravnu funkciju ili općenito obavljaju bilo kakav drugi oblik javne službe, nije dopuštena izvan granica države čiju zastavu viju, osim ako odnosne stranke nisu dogovorile drukčije.

6. Stranke su suglasne posebnim Protokolom o režimu plovidbe regulirati sva pitanja u vezi s plovidbom kao što su:
 - a) institucionalna pitanja (pravila plovidbe, tehnička pravila za plovila, obilježavanje plovnih puteva i dr.);
 - b) troškove koji se odnose na održavanje plovnih puteva i režim plovidbe.
7. Određivanje kinete plovnog puta na dijelu rijeke Save i njenim plovnim pritokama koje čine državnu granicu između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske ostaje u isključivoj nadležnosti tih dviju država.
8. Određivanje kinete plovnog puta na dijelu rijeke Save i njenim plovnim pritokama koje čine državnu granicu između Bosne i Hercegovine i Savezne Republike Jugoslavije ostaje u isključivoj nadležnosti tih dviju država

Članak 11. Održivo upravljanje vodama

Stranke su sporazumne surađivati u upravljanju vodnim resursima sliva rijeke Save na održiv način, što podrazumijeva integralno upravljanje površinskim i podzemnim vodnim resursima na način koji će osigurati:

- a) vode u dovoljnoj količini i odgovarajućoj kakvoći za očuvanje, zaštitu i unapređenje vodnog ekosustava (uključujući floru, faunu i ekosustave prirodnih jezera i močvara);
- b) vode u dovoljnoj količini i odgovarajućoj kakvoći za plovidbu i ostale oblike uporabe/korištenja;
- c) zaštitu od štetnog djelovanja voda (poplave, prekomjernih podzemnih voda, erozija, opasnost od leda);
- d) rješavanje sukoba interesa uzrokovanih različitim uporabama i korištenjima; i
- e) učinkovitu kontrolu vodnog režima.

Članak 12. Plan upravljanja slivom rijeke Save

1. Stranke su sporazumne izraditi zajednički i/ili jedinstveni plan upravljanja vodnim resursima sliva rijeke Save, te surađivati u pripremnim radnjama za njegovu izradu.
2. Plan upravljanja slivom rijeke Save donose stranke na prijedlog Međunarodne komisije za sliv rijeke Save.
3. Suradnja iz stavka 1. ovog članka biti će usklađena s aktivnostima ICPDR-a.
4. Pitanja koja se odnose na pripremu i provedbu Plana upravljanja slivom rijeke Save mogu se regulirati zasebnim protokolima.

Članak 13.

Izvanredni utjecaji na vodni režim

1. Stranke će uspostaviti usklađeni ili zajednički sustav mjera, aktivnosti, upozoravanja i uzbunjivanja u slivu rijeke Save za izvanredne utjecaje na vodni režim, kao što su iznenadna i akcidentna zagađenja, ispuštanje umjetnih akumulacija i retencija uzrokovanih urušavanjem ili neodgovarajućim rukovanjem, poplavama, ledom, sušom, nestašicom vode i sprječavanjem plovidbe.
2. U izvršavanju obveza iz stavka 1. ovog članka, stranke će djelovati u skladu s aktivnostima poduzetim u okviru Konvencije o zaštiti i održivom korištenju rijeke Dunav i prema postupcima dogovorenim unutar ICPDR-a.

DIO IV.

MEHANIZMI SURADNJE

Članak 14.

Sastanak stranaka

1. Prvi sastanak stranaka održat će se najkasnije godinu dana nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma. Nakon toga, redovni sastanak stranaka održavat će se najmanje jednom svake dvije godine, ukoliko stranke drukčije ne odluče ili na pisani zahtjev bilo koje stranke.
2. Na svojim sastancima stranke će razmatrati primjenu ovog Sporazuma na temelju izvješća Međunarodne komisije za sliv rijeke Save, te će:
 - a) ocjenjivati rad i djelovanje Međunarodne komisije za sliv rijeke Save i donositi odluke na temelju njenih preporuka;
 - b) razmatrati i usvajati prijedloge za donošenje protokola i izmjena ovog Sporazuma; i
 - c) razmatrati i poduzimati dodatne mjere koje mogu biti potrebne za postizanje ciljeva ovog Sporazuma.
3. Sve odluke na sastanku stranaka donose se konsenzusom.

Članak 15.

Međunarodna Komisija za sliv rijeke Save

1. Radi provedbe ovog Sporazuma stranke će osnovati Međunarodnu komisiju za sliv rijeke Save (u daljnjem tekstu: Savska komisija).
2. Komisija ima međunarodnu pravnu sposobnost potrebnu za obavljanje svojih funkcija.

Članak 16.
Funkcije Savske komisije

1. Radi provedbe ovog Sporazuma Savska komisija donosi:
 - a) odluke u cilju osiguranja sigurnosti plovidbe;
 - b) odluke o uvjetima financiranja izgradnje plovnih puteva i njihovom održavanju;
 - c) odluke o svom radu, proračunu i postupcima;
 - d) preporuke o svim drugim pitanjima u svezi s provedbom ovog Sporazuma.
2. Odluke Savske komisije iz stavka 1. ovog članka obvezujuće su za sve stranke, osim ako, za odluke iz a) i b), neki od članova Savske komisije povuče svoj glas u roku od 30 dana od dana donošenja odluke ili ne izvršiti Savsku komisiju da odluka podliježe odobrenju nadležnog tijela njegove/njezine države.

Članak 17.
Financiranje Savske komisije

Savska komisija bit će financirana sredstvima redovnog godišnjeg doprinosa stranaka i sredstvima iz drugih izvora.

Članak 18.
Tajništvo

1. Savska komisija osniva Tajništvo.
2. Tajništvom upravlja tajnik, koji ima tri zamjenika.
3. Za svoj rad tajnik je odgovoran Savskoj Komisiji.

Članak 19.
Sjedište Savske komisije

1. Sjedište Savske komisije je u _____.
2. Savska komisija je ovlaštena o izvršavanju svojih funkcija sklopiti s državom domaćinom sporazum o sjedištu.
3. Stranke se mogu dogovoriti o promjeni sjedišta Savske komisije.

Članak 20.
Statut

1. Savska komisija ima Statut koji je sastavni dio ovog Sporazuma, kao Aneks I.
2. Statutom se uređuju sva pitanja koja se odnose na rad Savska komisije i njegovog tajništva

Članak 21.
Praćenje provedbe Sporazuma

1. Stranke su sporazumno utvrditi metodologiju stalnog praćenja provedbe Sporazuma i aktivnosti koje se na njemu temelje.
2. Metodologija praćenja provedbe uključuje pravodobnu dostupnost informacija zainteresiranim osobama i javnosti, koju će osigurati tijela nadležna za provedbu ovog Sporazuma.
3. Stranke će utvrditi metodologiju praćenja provedbe Sporazuma najkasnije dvije godine nakon njegovog stupanja na snagu.

DIO V.
RJEŠAVANJE SPOROVA

Članak 22.

Opće odredbe

1. U slučaju spora između dvije ili više stranaka u vezi s tumačenjem i primjenom ovog Sporazuma, stranke će ga nastojati riješiti pregovorima.
2. Ukoliko odnosne stranke ne uspiju riješiti spor putem pregovora, na zahtjev jedne od njih, mogu zajednički zatražiti dobre usluge, posredovanje ili mirenje treće strane ili se mogu sporazumjeti da spor iznesu pred arbitražu u skladu s Aneksom II. ovog Sporazuma, ili pred Međunarodni sud.
3. Ako u roku od 6 mjeseci od podnošenja zahtjeva iz stavka 1. ovog članka odnosne stranke ne postignu rješenje spora kroz pregovore, dobre usluge, posredovanje ili mirenje, bilo koja odnosna stranka može zatražiti osnivanje nezavisnog stručnog odbora za utvrđivanje činjenica.

Članak 23.
Stručni odbor za utvrđivanje činjenica

1. Stručni odbor za utvrđivanje činjenica (u daljnjem tekstu: Odbor) sastoji se od tri stručnjaka. Svaka stranka u sporu imenuje po jednog stručnjaka. Ta dva stručnjaka će sporazumno izabrati trećega, koji nije državljanin niti jedne od odnosnih stranaka, a koji će biti predsjednik Odbora;
2. Ako jednu stranu u sporu čine dvije ili više stranaka Sporazuma, one će zajednički imenovati jednog stručnjaka Odbora.

3. Ako se tako imenovani članovi Odbora ne mogu dogovoriti o izboru predsjednika u roku tri mjeseca od zahtjeva za osnivanjem Odbora, bilo koja odnosna stranka može zahtijevati od predsjednika Međunarodnog suda da imenuje predsjednika koji neće biti državljanin nijedne od odnosnih stranaka.

Članak 24.

Uloga Stručnog odbora za utvrđivanje činjenica

1. Odbor će utvrditi pravila svog postupka.
2. Stranke u sporu obvezne su, na zahtjev Odbora, osigurati sve informacije u vezi sa sporom, kao i dozvoliti Odboru pristup na svoje teritorije i pregled lokacija, uređaja i opreme za potrebe njegovog rada, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.
3. Stranke i stručnjaci će štiti povjerljivost svake informacije koju u povjerenju dobiju tijekom rada Odbora.
4. Odbor donosi izvješće o svojim nalazima, uključujući obrazloženje za te nalaze, većinom glasova. Ako izvješće nije donijeto jednoglasno, može biti podneseno izdvojeno mišljenje koje će biti uključeno u izvješće.
5. Odbor podnosi odnosnim strankama izvješće u roku od dva mjeseca od dana svog osnivanja, osim ako ne bude smatrao potrebnim produžiti taj rok za ne više od slijedeća dva mjeseca.
6. Troškove rada Odbora snose odnosne stranke u jednakim dijelovima.

DIO VI.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 25.

Aneksi

Aneksi su sastavni dio ovog Sporazuma.

Članak 26.

Izmjene Sporazuma

1. Svaka stranka može predložiti izmjene ovog Sporazuma.
2. Tekst predloženih izmjena dostavlja se u pisanom obliku tajništvu koje će ga proslijediti svim strankama najkasnije devedeset dana prije sastanka stranaka na kojem se predlaže njegovo donošenje;
3. Stranke donose predložene izmjene konsenzusom. Predsjednik Savske komisije obavijestit će depozitara o svakoj izmjeni koje su donijele stranke.
4. Izmjene stupaju na snagu, *mutatis mutandis*, u skladu s postupkom iz članka 28. ovog Sporazuma.

Članak 27. Rezerve

Rezerve na ovaj Sporazum nisu dopuštene.

Članak 28. Trajanje i stupanje na snagu

1. Ovaj Sporazum sklapa se na neodređeno vrijeme.
2. Ovaj Sporazum podliježe potvrđivanju.
3. Isprave o ratifikaciji bit će što prije dostavljene depozitaru utvrđenom u članku 33. ovog Sporazuma. Depozitar će obavijestiti stranke o datumu polaganja svake isprave o ratifikaciji.
4. Ovaj Sporazum stupa na snagu tridesetog dana nakon dana deponiranja četvrte isprave o ratifikaciji. Depozitar će obavijestiti stranke o datumu stupanja na snagu Sporazuma.

Članak 29. Ostali ugovori

- 1) Ništa u ovom Sporazumu ne utječe na prava i obveze stranaka koja proizlaze iz bilo kojeg drugog sporazuma koji je na snazi na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma.
- 2) Za provedbu ovog Sporazuma stranke mogu sklopiti posebne dvostrane ili višestranne sporazume ili dogovore koji ne smiju biti s njim u suprotnosti.
- 3) Stranke će se dogovoriti o prilagođavanju postojećih dvostranih ugovora, ako je to neophodno, da bi se uklonila proturječja s temeljnim načelima ovog Sporazuma.

Članak 30. Protokoli

1. Radi provedbe ovog Sporazuma stranke će, osim protokola navedenih u drugim odredbama ovog Sporazuma, sklopiti i druge protokole radi reguliranja:
 - a) obrane od poplave, prekomjernih podzemnih voda, erozije, leda, suše i manjka vode;
 - b) uporabe/korištenja voda;
 - c) eksploatacije kamena, pijeska, šljunka i gline;
 - d) zaštite i poboljšanja kakvoće i količine voda;
 - e) zaštite vodnih ekosustava;
 - f) sprječavanja zagađivanja voda uslijed plovidbe;
 - g) izvanrednih stanja.
2. Stranke se mogu dogovoriti o sklapanju i drugih protokola potrebnih za provedbu ovog Sporazuma.

Članak 31.
Prestanak i povlačenje

- 1) Ovaj Sporazum može prestati uz pristanak svih stranaka.
- 2) Bilo koja stranka može se povući iz ovog Sporazuma uz pisanu obavijest depozitaru Sporazuma, koji će potvrditi prijem obavijesti i odmah je proslijediti ostalim strankama.
- 3) Obavijest o povlačenju proizvodi učinak godinu dana nakon dostave depozitaru, osim ako obavijest prije toga ne bude povučena ili se stranke drukčije ne dogovore.
- 4) Ako se preostale stranke u ovom Sporazumu ne dogovore drukčije, povlačenje iz stavka 2. ovog članka neće osloboditi stranku koja je dostavila obavijest o povlačenju, od bilo kojih njenih obveza u vezi s programima, projektima i studijama započelih u okviru ovog Sporazuma.

Članak 32.
Međudržavne granice

Odredbama ovog Sporazuma kao i njegovom primjenom ničim se ne zadire u pitanje utvrđivanja i označavanja međudržavnih granica između stranaka.

Članak 33.
Depozitar

1. Vlada stranke na čijem teritoriju bude potpisan ovaj Sporazum deponirat će jedan izvornik ovog Sporazuma kod Glavnog tajnika Ujedinjenih naroda, koji će biti njegov depozitar.
2. Nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma, depozitar će osigurati njegovu registraciju u skladu s člankom 102. Povelje Ujedinjenih naroda.

Sastavljeno u _____, dana _____
u pet izvornika na engleskom jeziku, od kojih po jedan zadržava svaka stranka, a jedan će biti deponiran kod depozitara.